

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET NAUK HISTORYCZNYCH
INSTYTUT HISTORII

ACTA

POLONIAE

HISTORICA

XLIII

WARSZAWA

OSSOLINEUM

1981

PL ISSN 0001—6829

<http://rcin.org.pl>

NOS AUTEURS

JAN KOFMAN — *docteur* ; Université de Varsovie — Centre Universitaire à Białystok, Faculté des Sciences Humaines, rue Świerkowa 20a, 15 - 328 Białystok ; spécialisation : histoire économique et sociale contemporaine et récente.

ZBIGNIEW LANDAU — *professeur* ; Ecole Centrale de Planification et de Statistique, rue Aleja Niepodległości 162, 02 - 554 Warszawa ; spécialisation : histoire économique contemporaine et récente de Pologne.

ANDRZEJ POŚPIECH — *assistant* ; Institut d'Histoire de la Culture Matérielle de l'Académie Polonaise des Sciences, rue Świerczewskiego 105, 00 - 140 Warszawa ; spécialisation : histoire économique des XVIe et XVIIe siècles.

STANISŁAW RUSSOCKI — *professeur agrégé* ; Institut d'Histoire de Droit de l'Université de Varsovie, rue Krakowskie Przedmieście 26/28, 00 - 325 Warszawa ; spécialisation : histoire universelle du droit et des institutions médiévales.

JACEK STASZEWSKI — *professeur agrégé* ; Institut d'Histoire et d'Archivistique de l'Université Nicolas Copernic, plac Armii Czerwonej 2, 87 - 100 Toruń ; spécialisation : histoire universelle moderne.

WOJCIECH TYGIELSKI — *assistant* ; Institut d'Histoire de l'Université de Varsovie, rue Krakowskie Przedmieście 26/28, 00 - 325 Warszawa ; spécialisation : histoire sociale des XVIe et XVIIe siècles.

JACEK WIESIOŁOWSKI — *docteur* ; Institut d'Histoire de l'Académie Polonaise des Sciences, Rynek Starego Miasta 29/31, 00 - 272 Warszawa ; spécialisation : histoire sociale médiévale.

WŁADYSŁAW ZAJEWSKI — *professeur* ; Institut d'Histoire de l'Académie Polonaise des Sciences, Centre d'Histoire de la Poméranie, rue Zwycięstwa 57, 80 - 231 Gdańsk ; spécialisation : histoire de Pologne et histoire universelle des XVIIIe - XIXe siècles.

LEONID ŻYTKOWICZ — *professeur retraité* ; Institut d'Histoire de l'Académie Polonaise des Sciences, Centre d'Histoire de la Prusse Royale et Ducale, plac Dzierżyńskiego 21, 87 - 100 Toruń ; spécialisation : histoire économique du XVIe au XVIIIe siècle.

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET NAUK HISTORYCZNYCH
INSTYTUT HISTORII

ACTA
POLONIAE
HISTORICA

43

WROCLAW ● WARSZAWA ● KRAKÓW ● GDAŃSK ● ŁÓDŹ
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK
1981

<http://rcin.org.pl>

COMITE DE REDACTION

Maria Bogucka, Antoni Czacharowski,
Władysław Czapliński, Bogusław Drewniak,
Jerzy Kłoczkowski, Tadeusz Łepkowski (Président),
Antoni Mączak, Janusz Pajewski, Andrzej Pilch,
Henryk Rechowicz, Stanisław Russocki,
Monika Senkowska-Gluck, Marek Sędek, Stanisław Trawkowski,
Józef Wolski, Andrzej Wyczański, Janusz Żarnowski

REDACTION

Maria Bogucka (rédacteur en chef)
Stanisław Russocki, Stanisław Trawkowski (rédacteurs adjoints)
Marek Sędek (secrétaire)
Janusz Żarnowski

INSTYTUT HISTORII PAN

Rynek Starego Miasta 29/31
00-272 Warszawa
Adresse télégraphique :
HISTORIOPAN

REDAKTORZY WYDAWNICTWA

Halina Bukowiecka, Karolina Hansen, Izabella Rodzik

© Copyright

by Zakład Narodowy im. Ossolińskich
Wydawnictwo, Wrocław 1981

Printed in Poland

Zakład Narodowy imienia Ossolińskich — 1981 r.
Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk.
Wrocław, Oddział w Warszawie, ul. Długa 26.
Nakład 650 egzemplarzy. Format A-5.
Objętość: 21,30 ark. wyd.; 19,25 ark. druk. A-1.
Papier: druk. sat., III kl., 80 g., format: 61×86.
Oddano do składania: 20 X 1980 r.
Podpisano do druku w grudniu 1981 r.
Wydrukowano w grudniu 1981 r.
Drukarnia im. Rewolucji Październikowej.
Warszawa, ul. Mińska 65.
Nr zam. 1277/80. Cena 45,— zł.

SOMMAIRE

ETUDES

Jacek Wiesiołowski, Le réseau urbain en Grande-Pologne aux XIII ^e - XV ^e siècles. L'espace et la société	5
Leonid Żytkowicz, Directions of Agrarian Development in South-Eastern Europe in 16th - 18th Centuries	31
Andrzej Pośpiech, Wojciech Tygielski, The Social Role of Magnates' Courts in Poland (from the End of the 16th up to the 18th Century)	75
Jacek Staszewski, La guerre d'indépendance en Hongrie et la Pologne. Quelques remarques sur la question de l'aide polonaise accordée à l'insurrection de François II Rakoczi	101
Władysław Zajewski, La presse belge sur Varsovie pendant l'insurrection de novembre 1830	127
Jan Kofman, The Political Role of Big Business Circles in Poland Between the Two World Wars	151
Zbigniew Landau, Industrial Recession in Poland 1924 - 1925	171

MATERIAUX

Stanisław Russocki, Grundherrschaft — einige Bemerkungen zu Bedeutung, Geschichte und Anwendungsmöglichkeiten des Begriffs	195
--	-----

COMPTE RENDUS

Outline History of Material Culture, vol. I - II (J. Wyrozumski); La culture élitaine et la culture de masse en Pologne dans le bas Moyen Age (J. Kłoczowski); Die Akten des Kanonisationsprozesses Dorotheas von Montau 1394 bis 1521 (M. Bogucka); Kazimierz Orzechowski, Assemblées silésiennes d'états (S. Russocki); Antoni Mączak, Everyday Life of Travellers in Europe in the 16th and 17th Centuries (J. Tazbir); « Roczniki Humanistyczne », vol. XXV, n° 2: Histoire: Matériaux du colloque	
--	--

consacré au deuxième centenaire de la Commission d'Education Nationale (I. Szybiak); L'oeuvre littéraire en tant que source historique (A. Kamola); Les auteurs des doctrines politiques. Etudes (E. C. Król); Witold Molik, La formation de l'intelligentsia dans le Grand Duché de Poznań. 1841 - 1870 (A. Szwarc); C. A. Macartney, The House of Austria (J. Szwaјca); La classe ouvrière polonaise. Précis d'histoire, vol. I, 2 ^e - 3 ^e parties (L. Hass); Fascism—Theory and Practice in Europe, 1922 - 1945 (E. Dmitrów); Inter Arma non Silent Musae. The War and the Culture 1939 - 1945 (J. Zamojski); Tomasz Strzembosz, Actions militaires de Varsovie clandestine 1939 - 1944 (M. Getter); Jerzy Janusz Terej, A la croisée des chemins. Etudes sur le visage et le modèle de l'Armée de l'Intérieur (E. C. Król)	205
NOTES	273
VIE SCIENTIFIQUE	
Symposium sur le « Réseau urbain en territoire polonais 1200 - 1650 ». 15 - 16 novembre 1979 (Jacek Wiesiołowski); Jubilé de l'Institut d'Histoire de l'Université de Varsovie (Wojciech Tygielski)	303

ETUDES

- Stanisław Bylina, Les sociétés libérées. Les programmes du millénarisme hérétique au bas Moyen Age
- Irena Sułkowska-Kurasiova, Les conseillers de Ladislas Jagellon (1386 - 1434)
- Edward Opaliński, Great Poland's Power Elite under Sigismund III 1587 - 1632. Defining the Elite
- Sławomir Kalembka, L'insurrection polonaise de 1830 - 1831 jugée par les idéologues et les publicistes de la Grande Emigration
- Anna Żarnowska, Determinants of the Political Activity of the Working Class in the Polish Territories on the Turn of the 19th Century
- Ludwik Hass, Le Paris franc-maçon face aux problèmes de l'Europe centrale et orientale
- Piotr Łossowski, Lithuania's Neutrality in the Polish-German War of 1939
- Jan Zamojski, La hiérarchie de l'Eglise catholique de France, de Belgique et de Hollande pendant la Seconde Guerre mondiale

RECHERCHE HISTORIQUE. COURANTS ET STRUCTURES

- Stanisław Salmonowicz, Die neueren (1959 - 1978) polnischen Forschungen zur Geschichte des Strafrechts

DISCUSSIONS ET POLEMIQUES — COMPTES RENDUS — NOTES — VIE SCIENTIFIQUE

A PARAÎTRE DANS LE XLIVe VOLUME :

Tadeusz Wasilewski

Poland's Administrative Structure in Early Piast Times. Castra Ruled
by Comites as Centres of Provinces and Territorial Administration

Maria Zachara

Silva rerum, un document de la culture nobiliaire en Pologne

Marcin Kula

El ocaso de la economía azucarera en Brazil en el empalme de los siglos
XVII y XVIII

Edmund Cieślak

La situation politique et économique de Gdańsk dans la seconde moitié
du XVIIIe siècle

Irena Koberdowa

Le Parti social-révolutionnaire Proletariat 1882 - 1886

Mieczysław Nurek

British Policy Towards the Scandinavian Countries at the Beginning of
the 1930s

Czesław Małajczyk

Die europäische Kultur, die Intellektuellen und ihre Herausforderung
durch den Faschismus

Tomasz Nałęcz

Etudes des historiens polonais sur l'histoire du Parti socialiste polonais
jusqu'en 1939

ACTA POLONIAE HISTORICA

Orders for this periodical from abroad can be placed with "Ars Polona" Krakowskie Przedmieście 7, 00-068 Warszawa, Poland or with

— Kubon & Sagner, Inhaber Otto Sagner, D8 München 34, Postfach 68, Bundesrepublik Deutschland,

— EarlsCourt Publications Ltd., 130 Shapher Bush Centre, London W 12, Great Britain,

— Licosa Commissionaria Sansoni, Via Lamarmora 45, 50 121 Firenze, Italy,

— European Publishers Representatives, Inc. 11-03 46th Avenue, Long Island City, New York 11101, USA,

— La Boutique Polonaise, 25, rue Drouot, Paris IXe, France,

— Agence et Messageries de la Presse S.A., 1, rue de la Petite-

— Globus-Vertrieb ausländischer Zeitschriften Höchststadtplatz 3, ile, 1070 Bruxelles, Belgium,
A-1200 Wien, Österreich.

WARUNKI PRENUMERATY

Cena prenumeraty rocznej zł 90,—

Cena prenumeraty półrocznej zł 45,—

Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch” oraz urzędy pocztowe i doręczyciele — w terminach:

— do 25 listopada na styczeń, I kwartał, I półrocze roku następnego i na cały rok następny

— do dnia 10 miesiąca, poprzedzającego okres prenumeraty na pozostałe okresy roku bieżącego.

Jednostki gospodarki uspołecznionej, instytucje, i organizacje społeczno-polityczne składają zamówienia w miejscowych Oddziałach RSW „Prasa-Książka-Ruch”.

Zakłady pracy i instytucje w miejscowościach, w których nie ma Oddziałów RSW, oraz prenumeratorzy indywidualni zamawiają prenumeratę w urzędach pocztowych lub u doręczycieli.

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 50% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto PKO nr 1531-71 w terminach podanych dla prenumeraty krajowej.

SPRZEDAŻ NUMERÓW BIEŻĄCYCH I ARCHIWALNYCH

— w Księgarni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN sprzedaż gotówkowa i wysyłkowa numerów bieżących i archiwalnych, płatność gotówką, przelewem lub za zaliczeniem pocztowym.

Adres: OR PAN, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa, konto PKO 1531-912 I Oddział Warszawa.